

Orlando Figes'in Haberini Alayım Yeter (Gerçek Bir Gulag Aşk Hikayesi)

“Büyük Terör’ün yaşandığı 1937-38’de en az 1.3 milyon “halk düşmanı” tutuklandı. Daha sonra bunların yarısından fazlası kurşuna dizildi. Toplu kıyım varan bu hesaplı politikaların hangi amacı güttüğünü Stalin’in potansiyel düşmanları yok etme, aykırı sosyal unsurlara savaş açma yönündeki paranoyakça tavrından mı kaynaklandığını, yoksa daha büyük ihtimalle tamamen uluslararası gerilim ortamında savaş ihtimaline karşı “güvenilmez unsurları” önceden toplamaya hedef alan bir tedbir mi olduğunu hiç kimse anlayamadı.” Haberini Alayım Yeter, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2013.

“Lev ve Sveta’nın ikinci öğretim yılının başlamasından hemen önce, Ağustos 1936’da Gessen (fizikçi Moskova Üniversitesi) “karşı devrimci terörist bir örgüte” mensup olma suçlamasıyla suçlandı daha sonra kurşuna dizildi. Rummer (fizikçi) ise 1937’de üniversiteden atıldı. Öğrencilerden beklenen uyanık olmalarıydı. Akrabalar tutuklanmış öğrenciler konsomolda sorguya çekilmekte ve bu aile mensuplarını kınamaya yanaşmamaları halinde üniversiteden atılmaları istenmekteydi.” s.25. (yıllar geçse de otoriter yöntemlerin tavrı aynı)

“Belki de yıllarca mahpus kalmanın beraberinde getirdiği kendisini değersiz bulma duygusuna yenik düştüğü için, Sveta’dan sevgi istemeye haklı olmadığı kanısındaydı.” s.58.

“Sveta, Sveta bana öyle yakınsın ki aradan geçen beş yıl sanki hiç geçmemiş gibi (o beş yıl 2. Dünya Savaşı yılları) şimdi bizi 2170 kilometrelik bir mesafenin de ayırmasına karşın. Bana hemen hemen aynı görünüyorsun. Belli belirsiz bir şey, fotoğrafta zar zor seçilebilir bir şey, gönlünün biraz yaşlandığını söylüyor hepsi o kadar.” s.63.

“Bazen en idealist insanlar burada en karanlık geçitlere itiliyor.” Lev’in Sveta’ya mektubundan.” s.96.

“Bizim için katlanması en zor şeyin hiç de maddi sıkıntılar olmadığını anlayabiliyor musun? Bambaşka iki şey bu: Dış dünya ile temasın olmayışı ve kişisel durumundaki değişikliklerin her an ve beklemedik biçimde ortaya çıkabilmesi. “ Lev’in Sveta’ya mektubundan. s.96.

“Gulagların nüfusu 1950’lerin başlarında doruğa çıktı. Resmi istatistiklere göre gulag sistemine bağlı çalışma kampları ve koloniler o sırada 2.561.351 mahkum, yani 1945’teki düzeye göre 1 milyon daha fazla mahkum barındırmaktaydı.”s.171.

”Gulag çalışma kampları, şantiyeler, maden ocakları ve demiryolları rahatlarından oluşan geniş bir takımadaydı. Çok az kişi varlığının farkında olsa bile bütün Sovyetler birliğine gölgesi düşen bir köle ekonomisiydi.” s.173.

“Mahkumlar arasındaki yaygın tahmin Stalin’in ölümü üzerine serbest bırakılacaklarıydı. Hükümet 27 Martta cezaları beş yılın altında olan, ekonomik suçlardan hüküm giyen erkeklerde 55, kadınlarda 50 yaş üzerinde olan ve tedavi edilmez hastalıkları bulunan mahkumlar için bir af açıkladı; bu karar sonraki birkaç ayda yaklaşık 1 milyon mahkumun tahliyesini getirecekti. Orman kombinasında afla birlikte 1953'te hapishane mevcudu yarı yarıya, 1263'ten 627'ye indi. Tahliye edilenlerin çoğu adi suçlulardı. Hemen azıtarak dükkanları yağmaladılar, evleri soydular, kadınlara tecavüz ettiler ve kasabayı dehşete saçtılar.” s.213. (bizde de iki üç infaz indirimi oldu ve tamamı adi suçlardı; onlar çıktıktan sonra suç oranlarında artış oldu)

“Lev affın siyasileri kapsayacak şekilde genişletilmesinden umutluydu. Sveta'ya 14 Nisan'da, “Afta bir genişleme olmayacaktı...Ne kadar zalimce bir hata! İnsanlar çoktan umuda kapılmıştı ve aileleri tahliye edilmelerini bekliyordu.”s.213.

Dramatik yıllar ve yaklaşık 8 yıl 4 ay sonra Lev ve Sveta'nın kavuşması. Bu 8 yılda iki ya da üç defa Peçora kampında görüşme. Moskova'ya giriş yasağı ve yaklaşık bir yıl sonra bir af yasasıyla onun da kalkması ve ardından evlilikleri ve biri kız, biri oğlan çocuk sahibi olmaları. Aslında bir umudun ve kararlılığın hikayesi. Etkileyiciydi.

Haberini Alayım Yeter Bir Gulag (Sovyet toplama, çalışma kampı) Aşk Hikayesi. İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlara esir düşen bir Rus fizikçinin savaş sonrası iade edilmesi ve yapmadığı ajanlık için itirafçılığa zorlanması ve ardından da bir hile ile bir belgeye imza attırılması ve sonunda on yıllık çalışma kampı (Sibirya'da Poçerya kampı. Peçorya kampında sıcaklık-47, -49'lara kadar düşebiliyordu.) cezası alması. Stalin'in doğal seleksiyon olarak gördüğü kurşuna dizilmekten kurtulduğuna bir açıdan sevinmesi. Diyalektik materyalizm maddeci olduğu için insanın duygusal, psikolojik ihtiyaçlarını göz ardı etmiştir. Ama on yıl boyunca Lev ve Sveta'nın yazdıkları mektuplarla adeta diyalektik materyalizme inat sevgi var, özlem var, aşk var ve en önemlisi de umut var. Bu umut en sonunda onları birbirine kavuşturuyor. Ama kamplarda ölüp giden binler var. Bunlardan biri de benim kayınpederimin dedesiydi. Onun yerine almak istedikleri babası da 1933 yılında Türkiye'ye kaçıyor ve bir kızını da Batum'da bırakarak. Baba kızını göremeden 1942 depreminde hayatını kaybediyor, anne ancak 1968'de kızını görebiliyor ama kızının sitem dolu sözleri var anaya karşı ve Batum'da öldüğü 1984 yılına kadar annesine anne demiyor. Annede 1993 yılında Erbaa'da hayata veda ediyor. Diyalektik materyalizm ve ona dayalı komünist Stalin dönemi insan hayatının hiçe

sayıldığı, cezalandırmanın kurşuna dizilmekle özdeş sayıldığı bir dönem olarak tarihe geçmiştir.